Sisäministeriö
Inrikesministeriet

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNALLE

Sisäministeriön lausunto

HE 175/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämismääräystä ja säilyttämismääräystä koskevaksi lainsäädännöksi

Sisäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä.

Sisäministeriö korostaa, että esitetyn sääntelyn tavoite on kannatettava ja ajankohtainen. Digitaalisen kehityksen vuoksi rikollistoimintaympäristö on muuttunut merkittävästi ja mahdollistanut rikosten tekomuotojen lisääntymisen. Sähköisten todisteiden hankkiminen rajat ylittävästi on korostuneen tärkeää nykyään tehokkaassa rikostorjunnassa. Kuitenkin olemassa olevan sääntelyn puitteissa sähköisten todisteiden hankkiminen rajat ylittävästi kestää hyvin pitkään. Toimintaympäristön merkittävän muutoksen vuoksi nyt esitetty sääntely on tarpeen tehokkaan rikostorjunnan kannalta, ja se luo oikeudellisen kehyksen ja yhteiset pelisäännöt unionin alueella, mikä puolestaan varmistaa oikeusturvan ja perusoikeuksien turvaamisen.

Viranomaisten eri roolit

E Evidence -asetus ja E Evidence -direktiivi sisältävät hyvin monia viranomaisrooleja, ja usealle kansalliselle viranomaiselle seuraakin uuden tyyppisiä roolituksia tehtävineen.

Asetuksessa vahvistetaan säännöt, joilla sähköisiä todisteita voidaan rajat ylittävästi määrätä esitettäväksi tai säilytettäväksi rikosoikeudellisissa menettelyissä. Viranomaistehtävien osalta kyse on Suomessa lainvalvonta- ja oikeusviranomaisille kuuluvista tehtävistä liittyen rikosten tutkintaan, syytetoimenpiteisiin, oikeudenkäyntiin ja rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoon. Sisäministeriö katsoo, että hallituksen esitys sisältää perustellusti viranomaisten tehtävien ja toimivaltuuksien pohjalta tehdyn vastuunjaon, jossa kaikki toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat uusien tehtävien hoitamiseen.

E Evidence -direktiivi liittyy asetuksen mukaiseen rikosoikeudellisen menettelyn toimeenpanoon valvomalla, että kukin sääntelyn soveltamisalan piiriin kuuluva velvoitettu palveluntarjoaja hoitaa sille kuuluvan velvollisuuden nimetä toimipaikka tai tapauksen mukaan laillinen edustaja toimimaan toimivaltaisten viranomaisten antamien päätösten ja määräysten vastaanottajana. Sisäministeriö katsoo, että vaikka asetuksen ja direktiivin sääntelyt liittyvät toisiinsa, ja erityisesti direktiivin sääntely tukee muun ohella asetuksen sääntelyä, asetuksen sääntely viranomaistehtävien osalta on täysin eri kuin direktiivissä. Sisäministeriö korostaa, että direktiivissä mainittuihin velvollisuuksiin liittyvät viranomaisten lupa- ja valvontatehtävät eivät kuulu lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten tehtäviin tai toimivaltaan.

Esityksen mukaan unionissa palveluita tarjoavan palveluntarjoajan, joka on sijoittautunut Suomeen tai tarjoaa palveluita Suomessa, olisi nimettävä toimipaikka tai tapauksen mukaan laillinen edustaja. Esityksen mukaan direktiivin mukaisena keskusviranomaisena toimisi Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, joka vastaisi myös seuraamusmaksun määräämisestä. Sisäministeriö katsoo, että direktiivin edellyttämät tehtävät, kuten arviointi siitä, tarjoaako

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo.sm@gov.fi | www.intermin.fi

palveluntarjoaja palveluitaan luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille ja onko palveluntarjoajalla olennaista yhteyttä unioniin, edellyttävät sellaista digiympäristöön liittyvää vaativaa oikeudellista osaamista, mitä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla ja Traficomilla on, etenkin kun sääntelyn mukaisia merkityksellisimpiä palveluntarjoajia ovat sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat ja tietyt tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajat.

Suomen Euroopan unionin edustuston toimittamien, sisäministeriön tietopyyntöön vastanneiden jäsenvaltioiden direktiivin mukainen keskusviranomainen olisi pääasiallisesti liikenne- ja viestintäministeriön toimialalla toimiva viranomainen tai joissain tapauksissa oikeusministeriön hallinnonalan viranomainen. Sisäministeriö pitää tarkoituksenmukaisena, että keskusviranomaisen valinnassa jäsenvaltiot päätyisivät samankaltaisiin ratkaisuihin tulevan yhteistyön helpottamiseksi.

E Evidence -direktiivin mukaista keskusviranomaistehtävää arvioidessaan työryhmä arvioi myös muiden viranomaistahojen soveltuvuutta keskusviranomaistehtävän hoitamiseen. Työryhmä piti arvioinnissaan myös tärkeänä Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman (Vahva ja välittävä Suomi, 20.6.2024) kirjausta, jonka mukaan ”[s]elvitetään ja vähennetään hallinnollisia menettelykäytäntöjä ja muuta poliisin byrokratiaa oikeusturvaa vaarantamatta. Rikosprosessin viimesijaisuus varmistetaan. Selvitetään ja siirretään pois poliisilta sellaiset poliisin tehtävät tai tehtäväalueet, joiden ei ole tarpeen kuulua poliisille.” Sisäministeriö pitää siten tarkoituksenmukaisena työryhmän yksimielistä ratkaisua osoittaa E Evidence -direktiivin mukainen keskusviranomaistehtävä liikenne- ja viestintävirasto Traficomille, jolla on tehtävänhoidon edellyttämä asiantuntemus.

neuvotteleva virkamies Katariina Simonen

sisäministeriö, Poliisiosasto

+358 295 488 212, katariina.simonen@gov.fi